

Foto: Lise Hatten

Forebyggende tiltak mot rovviltskader Flytting til rovviltfrie beiteområder

Inger Hansen og Dordi K Mogstad

Flytting av sau til et mindre rovdyrsatt beiteområde har naturlig nok god tapsforebyggende effekt. Kostnadene ved tiltaket kan imidlertid bli betydelige, men det finnes gode støtteordninger til slike formål.

Forutsetninger

Flytting av sau* som forebyggende tiltak har god tapsreducerende effekt overfor alle rovviltarter, forutsatt at man har et beiteområde som er lite rovviltbelastet å flytte sauene til. Tiltaket forutsetter også at man kan tenke langsiktig m.h.t. leieavtaler og tilvenning av sauene til nytt område. Tiltaket må heller ikke medføre hardere beitetrykk i det nye området enn det som er faglig forsvarlig¹, og man må ta hensyn til forbudet mot flytting av dyr mellom smittevernsoner.

Flytting av sau i Norge

I Norge har miljøvernmyndighetene støttet et stort prosjekt med flytting av sau fra de etablerte ulverevirområdene i Hedmark til Spekedalen i Rendalen, som er lite rovviltbelastet. Flytting av sau til nye og mindre rovvilttette beiteområder er også praktisert i Akershus, Telemark, og Troms².

Flytting fra innland til øybeite eller til kystnære områder er ikke vanlig, men kan være en god løsning på både gjengroingsproblematikk, gåseskader på innmark og rovdyrskader. Forsøk ved

Planteforsk Tjøtta fagsenter har vist at tilveksten hos sau på øybeite og på lavlandsbeiter kan være like god som på fjellbeite^{3,4}.

Ulemper ved flytting av sau

- Merkostnader og merarbeid med ekstra transport
- Intensivt tilsyn/gjeting i det nye beiteområdet kreves de første beitesesongene
- Usikkerhet med hensyn til kvaliteten av det nye beitet og tilvekst hos dyrene
- Kan være vanskelig å få i stand beitavtaler med nye grunneiere

Det foreligger normalt ingen risiko for tap av beiteretten ved at sau blir flyttet til andre beiteområder¹.

Kostnader

Norsk inst. for landbruksøkonomisk forskning beregnet i 1997 at flytting av hele sauebuskaper fra rovdyrsatt område til et mindre rovdyrbelastet område ville medføre årlige omkostninger på kr 192,- pr. vinterføra

søye (v.f.s.) ved 50 km transportdistanse og hhv. kr 269,- og 346,- ved 100 og 150 km distanse⁵. Utgifter til tilsyn og gjeting, samt transport, utgjør hovedtyngden av kostnadene. Nyere beregninger har vist ennå høyere kostnader ved tiltaket.

Støtteordninger

Flytting av sau er et av flere tiltak som kan bevilges støtte over ordningen "forebyggende tiltak mot rovviltskade på husdyr og tamrein". Støtteordningen administreres gjennom fylkesmennene, men det er de regionale rovviltnemndene som bestemmer hvilke tiltak som skal prioriteres. Bevilgningene til denne typen tiltak har økt voldsomt de siste årene, hovedsakelig på grunn av store prosjekter i enkeltområder (Spekedalen). Det kan også søkes kommunale SMIL-midler dersom sauene brukes for å gjenåpne/holde i hevd kulturlandskapet.

Litteratur

- ¹Miljøverndepartementet 1997. St. meld. nr. 35 (1996-97). Om rovviltforvaltning.
- ²Miljøverndepartementet 2002. Framtidsretta sauehold i områder med rovvilt. Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av miljøverndepartementet 31. oktober 2002.
- ³Høberg, E.N., V. Lind & S.M. Eilertsen. 2001. Restaurering av gjengroende kulturlandskap i Nord-Norge ved bruk av beitedyr. Planteforsk Grønn forskning 03/2001, 13 s.
- ⁴Lind, V. 2002. Sammenligning av slakteresultat for lam fra fjellbeite og lavlandsbeite, Tjøtta Gård, Nordland, 1987-2001. Planteforsk Grønn forskning 21/2002, 17 s.
- ⁵Kleppa, S. & Hansen, Ø. 1997. Beregning av kostnader forbundet med forebyggende tiltak mot tap av sau på grunn av fredet rovvilt. Notat 1997:3. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning.

*For flytting av sau til permanente innmarksbeiter eller til beredkapsarealer, se egne faktaark.
(Tekst)

Fagredaktør denne utgaven:
Fou- leder Ronald Bjøru, Bioforsk Nord Tjøtta

Ansvarlig redaktør:
Forskningsdirektør Nils Vagstad, Bioforsk

ISBN-10 82-17-00036-0
ISBN-13 978-82-17-00036-5
ISSN 0809-8654

www.bioforsk.no

Bioforsk:

Trygg matproduksjon, rent miljø og økt verdiskapning basert på langsiktig ressursforvaltning

- Lokalisert over hele Norge
- Organisert i sju sentra
- 500 medarbeidere
- Omsetning 320 mill. kr

Bioforsk, Fr. A. Dahlsvei 20, 1432 ÅS
Tlf. 64 94 70 00
Faks. 64 94 70 10
post@bioforsk.no